

მოგვეცა ახალი მოსამართლეები; მაგრამ ხალხისაგან ამორჩეულნი კი არ არიან:

მოგვეცა ახალი ხალხისთვის კარგმანირი სასამართლო, მაგრამ ხალხის ენა კი ამ სასამართლომ განდევნო.

სხვა ნაყოფიერებაც ბევრი აქვს ახალ შემოღებულ წესს, მაგრამ ჩვენის აზრით, არც ერთი მათგანი არ მოაკმაში იმდენად ვერბად და სარაობა, როგორც ორი ზემოხსენებული.

ბამი, ახალ რუსეთიდან გდმოხსული მოსამართლე ინიშნება რომელსაც ჩვენის ქვეყნის მიუხედავად მხარეს წიგნების კრება აქვს იმას შესწავლილი იფინისრადენცა და ჰგონია, რომ ყოველსაც საქმეს შეფერხებს წიგნი მოკლეხელის კონარს, მაგრამ ჩაბნელებს ხანს თითონვე ჰგონიან, რომ მართა წიგნი არა ეძიება, საქრია ხალხს ჩვეულებაც, დიდიან; ჰგონიან, რომ ჩასაც გონება-განსწორი და ადგილობრივის ჩვეულების შუადნე კაც ერთს სათაოში გააჩვენეს, ამისთვის გამოუჩვენებელი, გამოუმსწრი ნასეთი გარდაიქმნა ხოლმე.

მეორე ნაყოფიერებაზე, ხალხის წინს განდევნაზე სასამართლოებშიაგან ბერის არა ცუდითი, ჩვენ პასუხს გავცემთ, მხოლოდ იმით, რომ მღვდელს ამტკიცებენ, თითამც ხალხის წინს შემოღება გინდოდეს მხოლოდ თითონი წინს განდევნაზე და არა ხალხის ყოფის გაუმჯობესობის სარკითი.

თუ არ აღუდგენთ დაცემულს, არ გვექნენ ნუნე-შეცემული? სხვის ერებსა თუ არ გავუტყუდეს, სხვის არ გვექნის ტყუილი? მასდევნიდეთ ძალს დადგენადის და მისას უმსაბურობას; მასდევნიდეთ კაცის წამსწარმდეს, უმწინდურთ ანაგებობას; მასდევნიდეთ ყოველს, რაც უფლის კაცის სულის მადლობას...

მღვდელის წამსწარმდეს მოთხოვნათაგანია: ანტონო მადგილ და გეორგიო კლამი გდგომილან საზარელ სურათის გვარდებულ მუშა კაცის სტორიებისა. მღვდელ მოთხოვნა, მტრადვე მეორე, დაწერილი ხელთაყრდელ და მასდელ სტორიების სურათი. ამ თემებთან თხუთხუთის კითხვა, რასაკეთებელია ყოველთვის და ყველასთვის სასამართლო, მაგრამ ეს ამოთხრობაში მით უფრო დიდის ხალხით წაიჭიებენ, რომ ერთი კიდევ სხვა ძვირფასი თემებია აქეთ: ჩვენ იქ გვრჩობით დაწერის კითხვის გულს; ის არამც თუ ნაოლად გვაჩვენებს „სახარაოების“, „საკადავების“ სტორიებსა, მასთანვე სცილობს ჩაგდნისთვის კითხვი გრძობა. „ზურგის ნუ შეშეკვეთ და სკადავების, გვიფორჩილებს ის, ამათ ბაზალი არ არის, რომ ესენი ესე ლაზიშენი არიან, არიან უფრო-უფროები; შეიძრალებს ეს დაცემულები ესტორიების ქარიშხლით“, შეიჭრაერთი ისინი წიგნის გულით,

მოჩივრებს ნება არა აქვთ ქართულად არხის მიცემისა. მინ ირან მოღერა დღელი შედგება, რომ შეგვეცალა თეთრი ჩაბნენი არხა შედის სასამართლოებში წლის განმავლობაში და თითო რამდენით გინდინათ. ჩვენ სულ კოტას გინდინათ, რადგან ყველამ იცის, სასამართლოების გვერდებზე ჩასაგდებელი ერთ-დღი-კატები საშს მანეთზე ნაკლებ უზარალო განცხადებასაც კი არიან უწერენ.

მართლად არხის მიღება კი რომ არა ყოფილიყო აკრძალული მდებრისა-მანეთიანი დარჩებოდა ჯდებში ჩვენს ხალხს; ქართულთა მამიგინათ ის თითონი დაწერილი, ამ თვის ნათესავს, მეტადარს დაწერილი.

ამას გარდა კრულ-დღი-კატების წმინდა თითონაც არც ესმით ხერინათ რა დასწერეს და რა რა და მოიგერას აწერინებენ ხელს რაოდენადაზნებ, რომელსაც სხვადა არც კი უფარებინათ ხოლმე.

მაღლის გუბერნიებში შემოღებული სასამართლოები ამ ნაკლებუნებებს აცდენ-ფლბინ არიან. იქ შოში-რიგებულ მოსამართლე ადგილობრივი მსოფლიოებიდან იქნება ამორჩეული და სასამართლოები არამც თუ რუსული და ნუნე-სტორი, ლატაშური და ესტონური ენაც კი მიღებული იქნება.

ჩასაკეთებელია დიდდა საქებაში გეორგი ცეცხლბულის სასამართლოებისა განაპირებულ, მაგრამ უფრო საქებური იქნებოდა თუ მოაქრობა არ დი-

ვიწყებს სხვა განაპირებსაც სადღე აღგილობრის, ხალხის ენას თუ არ შეტრ, ნაკლები მინშენილან არა აქვთ, ვიდრე ლატაშურისა და ესტონურის ენას მაღლის გუბერნიებში.

ახალი ამბები

ჩვენ მოგვიგია წერილი შამაშიდან, რომლითაც აფგორი ერთს საგანს მოაქცეს უფრადებს. ეს საგანი ყველას თითქო თვალ-წინა გვაქვს, მაგრამ თავიდან აცდენებს კი არიან არ ცილობის. ატვორი ამოხს, სათათრეთში ძალიან კი ჩვეულებათა შემოღებულთა; გუბრობის დროს სარაწიას არამხილავს, ყველგან, ასე გდგმდები, ნესტი და საშთიოც კი წინათ იყდებოდა.

ჩვენში, საქართველოში კი არ გეორი სარაწიავი გეორი. რაც გვაპირი კი დიდობის მწარმოებელსა, თავისი თუნე მოაქვს „ღალა-შეგა-ღებულად“ და თავისი ოცდა-შვიდ გირანქმანი ჩანახა, რომელსაც მღვდელი სძილად გირანქმაც კიდევ თან გაყოლებს.

როდესაც კი მწარმოებელი მიდის გეორიან გეორიების დროს თავისებულ-საინდის საყდელად შეიღ-ჩარქმები დასდ-შეგაღებულთა თუნეი ოთხ-ჩარქმები უფროა გეორიის თუნეიან გადგმდები და ოცდა-შვიდ გირანქმანი ჩანახა ოცდგირანქმანი „სახელ-წიგნო“ ჩანახა.

მართლა რომ არა ერთი თუნეი

დღინო და არა ერთი ჩანახა პური შეგდებოდა სოფლის ხალხს თუ ყველგან ამ ერთ-გეორი სარაწიას შერია-ღეს, ამ არქმეს წონა არიან გეორიის დროს.

მუთაშში ახლად გახსნილის მღვდლის პატრიონი ბამ. იმერე ნიკოლაძეს შეიღებულთა გავრცელებათა წერა-კითხვის საზოგადოებისათვის, რომ სხენებელი მღვდლის იცისაღეს გასყიდეს და საზოგადოებისათვის გამოცემულის წიგნებისა და შერია-ღესის სრულად არიან გამაპრემე.

ჩვენ მოგვიგია ახალი ქართული წიგნი: „საქართველო“ გამოცემული ილი. შერია-ღესი (233 გვ. ფასი თბ. შერია).

შინაარსი ამ წიგნისა სხვა-და-სხვა გვარია: არიან ლექსები თ. აკაკი წერეთლისა და მამია შერიფილისა, არის მოთხრობა, კომედი, პაროდები სტატია და სხვ.

შერიფილით მალე გეორიეთი ამ წიგნს.

თელავიდან გვექნენ, რომ ადგილობრივის ბოლოჩინის მ. ხოს წყალობით ლამის დაიგერს ორდოლის სკოლა, რომელშიაც დღემდის სწავლას წესდებოდა მღვდლი. ამ სკოლის მასწავლებლის დათხრობის არხა მუთა, რადგან ბოლოჩინის ხალხს ამგვარად და ცდლობდა ყოველს მზრე შეეცდებინათ ეს მასწავლებელი.

ლი დღე დღიდა იფორა და დამალდრეწმში, სადღე უფრო მდამდ დღე-რული იფორა შვიის ტიპით. ზეითი კრებამ და კდლებამდ ეცემოდა მზრებელ წყლის სკოლაში. მასი თვალენი მხედებდნენ მხოლოდ ურებზე მოკრულდ შერის სინათლის და მისგან მოდებოდა უფრო ქვან-საზრებელ, რელ-სხე შუა დამდარ წყლის გუბებზე და პატივა სტრის ხამებზე. ანტონ-ან აქ ესმად მხოლოდ ურებების კრიალი, რომიდან წერაქვის ხმა, ურ-ბიგის საშვიდ ჰაჭების გეორიანი მზრე ჯგერ ურებების სტრიალი; ამათ შე ზარმა, გინძერე, განძერე! სა-დღესაც ამ ორმოში სქამდ სტრებში თან ერთად და თუ ჩაენებოდა, ურ-ბიგის ორმოში გეორიანი სანქაროდ წამოაგებდნენ ფხვრეს.

ანტონის შეურ-რულად სტრამეტი წყაროები. ის აღარ ატარებს ამანძრის ურბით; თეთრადვე სხარისა მის. ანტონი ბარბაზედ წვეს გვერდზე, რადგან იქ არა თუ ფხვრე დგობა, დ-ჩარქვიც კი შეიღებოდა, და რაც ძალი და ლანე აქვს სტრეს წერაქვის კედლებს ამ ორმოში დღინიანი ნამტრ-რეწები სტრეა ბარბაზედ წვეს. სტრეა-რეწები ორმოში იფორა წერაქვითი ჩამოხდის ბარბაზედ წვეს, სტრეა-რეწები და ერევა შვე მდებრის, რომლითაც დ-ჩარქვი აქვს ბარბაზედ და ციქრით, მისი სისხლის ფრად ამდრეულები თვალბი ელენებენ ამ გარემოცულს

სინწელში. როცა ანტონი ჩამოდის ბარბაზედ ძირს, მის ტილოს კერტეს თითქოს კაშალი აქდობს, ისი კდრებოდა ოლოთი. შეურ-რული ბილი არ ბოლოდა იმს საზოგადოებაში: მართალია, შერიფი კალი, რომელიც უფროა, მაგრამ ჩაქრა ამ ბედნიერებას ბოლოდა ბოლოდა ერთ მადნის წინაშეგდელის მოკლეობით. ამას სტრეა და გეორიანი ანტონის კოლონად; მაგრამ გეორი და ურბი დ-ჩარქვები თავი იმის კოლონათვის, ზედამხედველს უფრო არ უფრო ანტონი და ანტონიან მდებრე გეორი დასდებია: გეორიანულმა გოლახალ-სტრეა. ის შეშეკდა, გეორიანული არ ჩაუგდია და ლატკა. ისიც და იმის კოლოდ დათხრობის საშუალოდ. მაგრამ ეს დღეა თითქო არა ციქრად და, სასამართლომ გეორიანი ამათ საქმე და ანტონიან კითხვის გდგმ-რეწები ერთი წლით დადგმდებოდა რადგან მოწმეობით ვერ დადგმდებოდა რა ზედმედი იმის კოლონათვის. ამ დროს განმეოლებში მიდის საზოგადოება ინახება კოლონა ბოლოა ერთი წელიც გეორიან სტრეა-რეწები ანტონი და საშუალოსტრეა-რეწები, მაგრამ ერთ კი გეორიან ანტონიან არ არს ახლა გეორიან და საპრობოლიდობა, ახლოს აღარ იყდებოდა. მათ ტესად როდ უნდობდნენ. ანტონის კოლონა ანტონიან გეორიან უნდა გეორიან და საშუალოსტრეა-რეწები

მთიი აპარელი საზივრას გეწერს ახალგაზრდებს ეპიკურულად: ერთი ეთი-გალობათი 70 დარსტულ ჩამოაგვასტეს საქონელი აპარელამ ახალციხის და გაერბეს ჩამაღწევი გეგმად სილონა-გეგმ გათივრებულნი რამე და არ გეგმდნენ დაბრუნების ფასს.

იქ და აქ ამამებს აპარელები, რომ ბევრს აღზარდეს ჩამაღწევი საქონელი ახალციხის და რასიკერელი, ყველაფერი დაძვრად. ღვრისა და ღუშაღუშის კიდევ ახალციხის მზარის უფროსის; ეს რომ არ იყოს ძალიან გა-ტყობებაში ექვემდებარები აპარელები ახალციხელი გაერბებისაგან.

მთიილის მზარის თავდაზნაურთა წინამძღოლთა აბრების თორემ ამ მზარის თავდაზნაურთა შეტყობის იგლისის დამდგეს იმ გავრსავე შოლის შესაწევრის გასწვრივ, რომელზედაც შმათს მთიილის თავდაზნაურთაბა ისეთი სამავალითა გარდაწყვეტილება დაუდგინა.

ნამდვილათ შეტყობეთ, რომ მთი-ლისის კომუნდარს სრულითა ნა-გებრებომა გამოუტყდებია მეტეხის მღვდლის მ. ი. ლაშავერას გან-ზარბულის საქმისათვის ბილიოთიკის გამაჩივრის ტესტების საკითხად.

მ. ლაშავერას ამ ცრუბას ხანში მოსილია რამდენიმე წიგნი მთავარ-სამმართველოდ, მიმდინარის პოლიკის აფიკრებისა ბ. ი. ზუგდიდის ბ. ლორთქიფანიძისაგან და ი. სპიკო-ჩოვისაგან.

მოაბით სრულიად დაქანტული პირ-ფილიად შინ. ლაშავერა ხშირად დაუ-ტყუდებლობდა მოსმენად ყოველი დი-ლოს ახილვად და ეს ხელო იყო მზალი. შიშილი და უშიშრობა მუ-შაბა ერთ ატანა ეგრე ამ ქალის ჯანსაღობაზედა; ბუნებრივ ჩქარა და-ტყობად, იმის შვილი დაბოლდა.

მთავრამ მართა შიშილი და უშიშ-რობა შიშიამ შეტყობეს უშიშროების უბედურებას. შეტყობება მუშაკისა-ის არის კიდევ, რომ იმის შიშილი, იმის სილბედა, იმის დამხმარებელი მუშაბა თივლავ სამარცხნაო კიდ-ვით. მთუ თქვენ ძირძვენი გაცეთით, თუ თქვენ დაუფასოლათ შიშიამ, თუ თქვენ დაბრუნებდ პირის მეტი სხვა საქმელი არ გატყობა და ით-ხოვთ მოწყურებასა, — სირცხვილია, საზოგადოების აზრით, თქვენთან ად-მინადათ საქმის დატყობა, თქვენ ითივლებით უფროაში პირტყობას, ერთი გროშისთვის შესაძლოა თქვე-ნი ცემა-ტყვად; ერთი გროშის თვენი მომატყვად ცოდავთ მიანიძის, გაცი-ნი იმითიან დილიდ უნამესობად; ისე გერ დადამბით ნამავს, რომ არ მოგაგონონ თქვენი უფარებაა. ბი მაგალითად სრულითა მანერის მოთხრო-ბაა. ლაშავერა მეტყობის ქალი, რა-მეტიც დღას მუშეობე ტყავში, მაღლა ქანდაჩავს, დღის მაღალ, თილ-და „მუშუდენი“ აღმბე და ვერსად გერ შესუტინა; თითქმის ყოველი სვე-

ამ კეთილის საქმისათვის მ. ლა-შავერა გეთხროს ჩენის ნაგებით ცუ-ლითადაც მაღლა გამოუტყდებით შემოწირივით.

„დროშის“ კორესპონდენცია

მუშაბის; 13 ივნისი. მთიიშიც მთიილის მიმასა აქაც გაერცელდა სახლების დაწვა.

რამდენჯერ ვაღაწევე ცეცხლით უმეტესი ნაწილი ჩენის ქალბასა, მაგრამ დაძაბუნენი არ ადვილათ ხე-ლიდა დაძაბუნაში მართლ-მართლ-და-ბას ამ სულ უტყვადება არავის მოუტ-ყეცია. ამ სამს წყლიწმინდ თითქმის ნახევარი მთიიანი გიღწევა. ამის გე-ში უმეტესობას შიავს თავისი გე-ნება „ცეცხლის ხარლის მზღვევლს“ საზოგადოებაში“ და ერთი — ირთა-თაჟსა; ამ უქანასადაც მიზნება ძალიან გაერცელა განგე ცეცხლის წყობება.

ბი ამ მოკლე ხანში კინაღამ მოხ-და მთიიანიში ამ გავრ უბედურება. 11 ივნისს, დღისი არს საზღვრე უ-ჩაოლის დენება ერთ მაღალში ან-თივლით ნათელი, რომელიც არა-ვის ყოფილიყო. მაშინათვე შეტყო-ბინებდა პოლიკისათვის, მოსილეთა პოლიკა, შემეტყობა ქარბი და ენა-ბა ფოტოგრაფით სავსე ბოიკე და წე-ვაფრთხილთ ამისსერილი ქოლბებში არათხილად საწილთა პატარა ნაწივე; ცოტაც რომ დასცოდა, თქვენი მტერთი მთლიან გადიწიდა ის ქალ-

ხური არცხენს ამ საზოგადო. „შან-ბის (მეტყობა) უნდა აფილი ასო-კ-დაბითხივრის საფეხური. სიტყა შეს-ვენების შემდეგ დაიწყო საფეხურების თედა. მთხოვნილი საფეხური რა დათავა პირიველ ტყავში აიღა. იქ სტყობივად სახლის პატარანი, ძლიეს ამოიბოხრა და ვაგებოდა გზა, ენ-ბოდა რომ უტყვ სახლის პატარანი არ შესწებებოდა; რადგან იმისი ქერა ემართა. ბაიარა კიდევ იკე საფეხური და აიღა მეორე ტყავში. მტერ აქ შეტყობა მეორე დასა, აქაც ერთი სიტყვა იდგა და იმისი სმინ ფრჩხ-ეშართა საფეხურისა და სტყობივ ქერ არ გავიყვინა. „დღეს ეს გა-ტყობაა!“ იფიქრა შანნიმ და ვასწი-ხეეთენი. მთილად საფეხური გაიარა თუ არა, შიშივე ხელო და ახსნადა საწილს, მეტყვებ მომწველი ირთივ ხელოები და გაეცალაბით ათილი საფეხურიც კიდევ იარა. მამხე მეტე-ტი ევიარა შიშიარა. წყველი ხელო; შიშიარა წყარვი იმ ქარის პირ-და-პირ, სადაც უწინ იმისი საფეხური პირივით სტყობივდა, ის აქ ერთი უბედულად იდგა და მამხე შანნი-მტყობივდა იმის გულის, მაგრამ შემ-დეგ ეს მღდრი იკალი შიშიარა-ში უფროლი მეტყობის ხანს ეგრე შიშიარად. მთიი წყლიწმინდ რომ მთიარული და ბედნიერი გატყობა-ის ეს საცმა არ არის. ზოგს მიუღ-თავის სიკიცხლშოვად არ ჰქონია

ქის ნაწილი; გუგუნირის საქმითილო, ხანხან, შიშიარადელი საქმითილო და ახლად აწერეული თეფარი. მა-გრამ ღვთის მადლით დროზედ მოესწი-და ამიოღეს ნათელი ქოლბებდგან, ეთივრე უბედურების მიღებად. მა-შინათვე გამბეჭდული მიუღწევათ და სავსე შეტყობივით, იმითა ეს საქმე დაწვლილებით იქნება გამოი-ხეული და დაწმავებს სასტიკთა და სა-საგალითოთა დასჯიან. ამ მაღალის პატარანი ეთივრე მოკლედი უო-ფილი.

მარდა ამის კიდევ სხვა გავითა-მინერ ცეცხლს ამ ჩენის უბედურს ქალბას. მიუხედავად მიწარე კაცს-სავე, წყობებ სახლის ცეცხლებზე ნათეს და მეტრე ცეცხლს წყალტყობა. ამისთანა მაგალითები ამ მოკლე ხან-ში ბევრი მოიღა.

ჩას აფიქრეს პოლიკა, რომ ამის-თანა შემამხრევიდეს ამავს უტყვ-ლებას არ აქცეცეს სწორით საფეხუ-ლითა თითო ქუჩაზედ დადგინდნე ყაზა-ული და დასტენიო დაყვინ, რა-მეტიც სასტიკიყვარება ჰქონდესთ-ღამე მოწარხედი ხალხად.

მთუ პოლიკა არის დასტენი თე-ოთი მტყობივრებაში მანერ იფი-ლიონ დამის ყაფილები.

მარდა ამ შეტყობება აფხა-ციკე ეგვიწმინდ — გამოხატულები. მართე აზრე გაეცხლებად დაიწყო სა-ფეხურ კაცს; — აღზარდის ზოგენი; ცეცხლ-ტყობას პოლიკა აღიარ-და; თუ პატარაბა რიგისა შიშიამ არ მიიღეს მალი, უჩაოლით კარ-ბი გეგაზივინ გამოვა.

პ. კამრეკელი.

ბედნიერი დრო და სული იმ იმეით გუგუნირებით, რომ აქ თუ უბედური-ფარა, რა მამხეს საბოთს მამ ბედნი-ერი ექვინება.

ამხედ უტყობის ნუგეშს ეგრე მპოლიკის ყველავე შერტყობილ-და ყველავე დაზარალებულ მუშა!

ჩაკი ამით ბედზედ დაუფიქრე ლა-ბა, ეთივრით ირთილ სიტყვას იმით-ხედა, რომელზედ სცლილობენ მუ-შაბალის ბედის გაუმჯობესებას. მს-ხალხისათვის მუშა. მღვდის თითქმის ისეთ ტანჯვაში არიან, როგორც იმისი, რომელზედაც ზრუნავენ. ამით საზოგადოება ისრე რთავთ-სცენის, როგორც დაბალ ხალხს ჩაკე სისამძლე თითონ საზოგადოებს მთხოვნი. იმ სისამძლევე და-აბრავებს, ეთიკ ეს გამაღვას და-ჩაყრულ ხალხის საფეხურს. შერმა-ნილი ნიჭითი რომანისტი პოლ-მეტირე ზარბატიკივით ამ თვალთ-მეტირეს ხალხის თავისუფლებისათვის უფრობოდ პირებს და მოთხოვნაში-საფილი ტრეპი ბატონს თევის ში-შოლის ისეთ კათა, რომელსაც თევი. პირად ბედნიერება დაუფიქრე-ხალხის სიკეთისათვის, ძალიად დაწუ-რეწულია, რომ აწივთ პოტიკაზე არ გაეცალეს და ძალიად საბედნიეროა მისი ტრეპი ბუნება არ დაიყოლოს, არ მოაღწიოს შიშიამ და ბრძოლის-იმ შიშიამ და ბრძოლის რომელსაც აქეს მზოლად ერთი საგანი; დაძა-

რუსეთი

„მოსკოვის შეტყობებს“ სწერენ, რომ სახელმწიფო მანერის სამინისტროს განზარბა აქეს ტყის გაწენისა და დაცვისათვის მინისტრის ზოგირის დე-ლეგის სხელმწიფო ტყეები გაუცემელ-ნი იქნან. აგრად დასაყვარდა უფრობათა შეტყობება მოსკოვის იმ მხარეში სადაც ისინი მთელი მზარის მიწების მეოთხედს არ შეადგენ და იმ ტყეებს, რომელ-თაც სახელმწიფო არ ადლობორივი მნიშვნელობა აქვთ, ე. ი. თუ ისინი ზოგადე არა-მარეს მთების ზეგებისა-გან, ხელოები გასილვისაგან, ამ თუ იმისთანა აფიქრს მღვრებებერ, სადაც წყლის სათავე, საზოგადოება სახელ-მწიფო მანერათ სამინისტროს გან-ზარბა აქეს რამდენიც შეიძლება მე-ტი ტყეები შეინახოს სას. კონ-და, შეტყობისამებერ, კიდევ შეიყუ-რას ცქობა პირების ტყეები, ტყეების გაწენებისა და დაცვისათვის სას. კონ-სამინისტროს განზარბავს; ა) ტყის პატარაებს, რომელთაც რიგისა-ველიან თეიანთ ტყეც მიანიჭოს მათს ტყეში შესვლის, და საქონლის შეყვანის აწივბებით უფლებას; ეთიკ ამ უფლებას დაუტოვებს, ისინი დას-ჯილიონ იქნებიან და ე) ამისთანა მზარეში პატარაების და შეტყობად ტყის გაგაყვად ტყრდამასათი ფასი-სამართლის.

ლის ხალხის დასხნა მოწინებამ და სწერნილია.

ჩვენ ვთავივით ამ სტატიას და ეთ-სუივრით, რომ პირველი ცდაზე არ შესდგენერ მთარეგები და ჩქარა-მასტყენერ პირველი წიგნი, იმეკ ეთილი განზარბავთ და სილბეათი შეტყობი-ლია როგორც პირველი. ჩაკე შეტყობა თარეგნას ვისტყობს, რომ ის გაუმ-ჯობადეს; ე. ი. ძირდალზედ მეტად დატყობს ენას ქართულით. მარ-თილის ენაზე თეთი ხანა ეთივრებეს ვისაც ის შეტყობა, ასე რომ ხშირი მხარება ნაცულ საბედისათვის სრულ-ე-ბილავ სავიროს არ არის. მართლ-ე-ბილავს ნათარეგში ეკ წიგნის და-საწყისში, ყურს უსამოფრთი ერთი-რება, რაკ თითქმის ყოველ წინა-დადებს მოსდეს სიტყვა მე. მაგ. ეს მეტე ცნება გერ დაშვად ცნება სარტომანი უთივრებამეტე გვერდზედ. ბატონი უსამოფრთა კიბება იმისა-ნა ლეგთ წყობილებას, რომელიც ყურსაც ერთიბლად და გუგუნიარ-ი-არის, ეთივრე რუსულად არ გავა-ცენა-ცენია; ამ გავარია მაგ. სიტყვა გინდ ენა. (იხ. პირველი მოთხრო-ბა).

მ. ნაყლოვნიკენი რომ არ ჰქონდა და შიშიამ, ჩვენ იმას ჩაეთივით ერთს უფარებას წინათ-გან ქართულს ენაზედ.

Дозволено цензурою. Тифлисъ 23 Юня 1880 г. Типографія Меликова. გამომც. ს.მელიქიშვილი. რედაქტორები ილ. ჰავესაძე და ს. მ. სხი